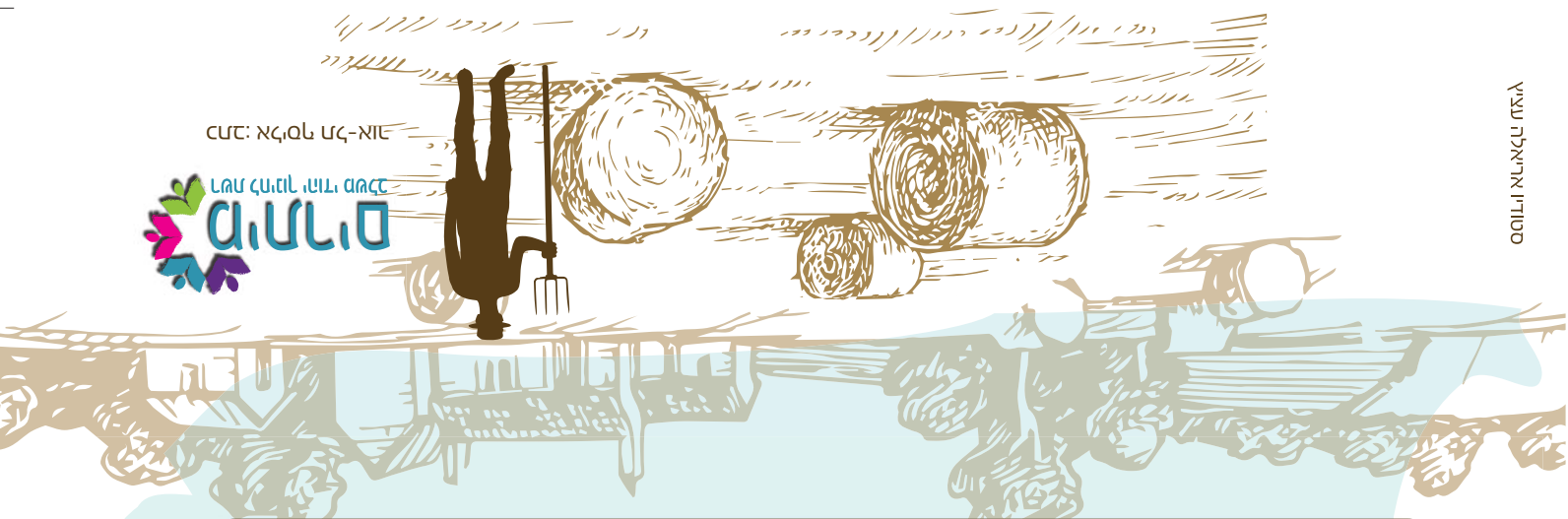
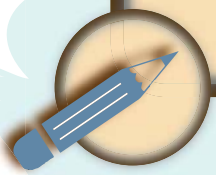

סלול - אומנות, יצירה, אומנות

'סלול' - אומנות, יצירה, אומנות
 'סלול' - אומנות, יצירה, אומנות
 'סלול' - אומנות, יצירה, אומנות
 'סלול' - אומנות, יצירה, אומנות
 'סלול' - אומנות, יצירה, אומנות

המציאות כהיא: המציאות ישראלית בחקלאות

קראו את הסיפור על אודות יעקב מוטס, מהממציאים הראשונים של ההשקיה באמצעות טפטפות, כפי שתיאר את הדברים איתן אוריאל:

בשנת 1957 הוצבתי כמדריך חקלאי במדרשה החקלאית של הנח"ל. ערב אחד הלכתי לבית קרקע בראשון לציון, שם פגשתי את מר יעקב מוטס. הוא הראה לי את מערכת ההשקיה בטפטוף שאיתה הוא משקה את עצי הנוי בביתו.

הצינור הראשי היה צינור גומי דק. בצינור זה ניקב מר מוטס חורים בעזרת מרצע והשחיל בהם צינוריות פלסטיק ארוכות ודקיקות. עם פתיחת הברז טפטפו המים דרך הצינוריות לעציצים. עציצים גדולים זכו לצינורית קצרה (יותר מים) וקטנים לצינורית ארוכה (פחות מים).

בהמשך הערב יצאנו לחצרו והוא הראה לנו שכך הוא משקה עצים אחדים בגנו. שאלתי את מר מוטס מה חשיבות שיטת השקיה זו, והוא ענה שכך הוא מקווה לחסוך מים רבים.

הוא סיפר שרעיון הטפטפת התחיל יום אחד כשראה שצמח החֲזָרָת צומח מתחת לברזייה שבחצר במהירות רבה. הוא בחן את הדברים וראה שבאחד החיבורים של צינורות הברזייה יש דליפה קטנה, וזרם מים חלש ואיטי מטפטף ממנו. הוא החליט להפוך את הבעיה לניסוי ולראות מה יקרה ככל שיעברו הימים. והינה, כשעבר הזמן ראה שהחזרת הלכה וצמחה, ובאותו הרגע נולד הרעיון להמציא מכשיר שבעזרתו יהיה ניתן להשקות צמחים בטפטוף.

עבודת אדמה

א. חשבו על מקרים שבהם התנסיתם במשהו חדש.
ב. אילו תחושות ליוו אתכם ואילו תכונות נדרשו לכם כדי להעז ולהתנסות בתחום החדש?

תערוכת 'אגריטך' נערכת בישראל אחת לשלוש שנים. בתערוכה זו מוצגים פיתוחים טכנולוגיים ישראלים ובין-לאומיים הקשורים בחקלאות. התערוכה היא מהתערוכות המובילות בעולם ומגיעים אליה שרי חקלאות, חוקרים ויזמים ממגוון מדינות. בתערוכה מוצגים בעיקר פיתוחים הקשורים בזנים חדשים של גידולים חקלאיים, בגידול בחממות, בפיתוח חקלאות באזורים צחיחים וכניצול מיטבי של המים.

צפו בכתבה:

חדר החדשות - תערוכת החקלאות אגריטך 2012:

- א. אילו המצאות חקלאיות ישראליות אתם מכירים?
- ב. חפשו המצאות ישראליות נוספות בתחום החקלאות.
- ג. חשבו על המצאה נוספת בתחום החקלאות שכדאי להמציא.

התערוכה משקפת את מעמדה המרכזי של ישראל בפיתוח טכנולוגיה הקשורה בחקלאות, כפי שמתאר בריאיון פרופ' עודד שוסיוב, ממכון סמית למדעי הצמח והגנטיקה, בפקולטה לחקלאות באוניברסיטה העברית בירושלים:

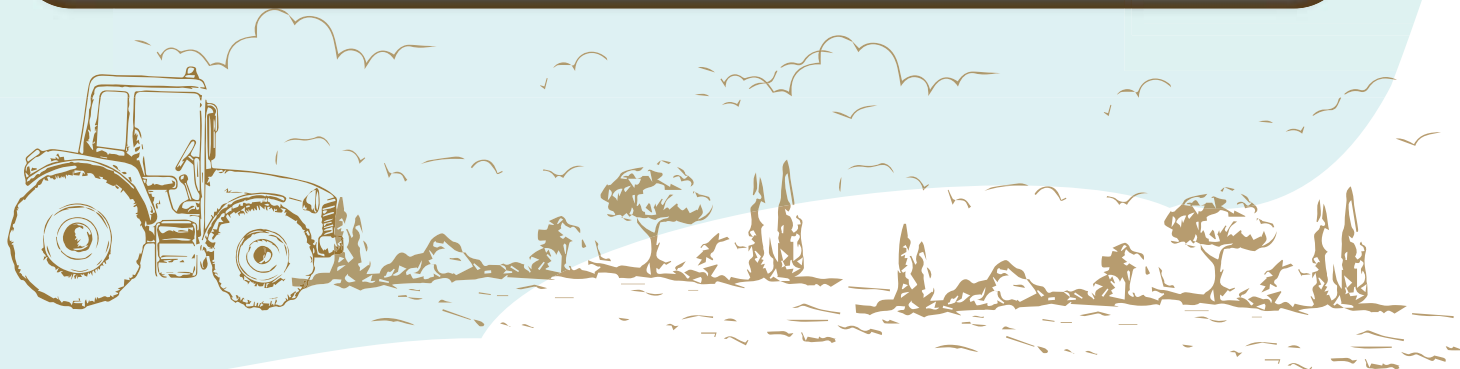
ישראל נמצאת בשורה הראשונה בעולם בפיתוחים חקלאיים, החל מפיתוחים כמו המצאת הטפטוף, שיטות השקיה ודישון מתקדמות, זרעים, השבחה, הנדסה גנטית בצמחים ועוד. ביחס לגודל האוכלוסייה, ישראל בהחלט מהווה מקור עצום לפיתוחים.

בתחום החקלאות בישראל יש תופעה מעניינת: החקלאי הישראלי הרבה יותר פתוח לבחון טכנולוגיות חדשות, לעומת החקלאי האירופי או האמריקאי. זה בהחלט מהווה מוטיבציה לפתח עוד ועוד טכנולוגיות בתחום.

(מתוך 'גלובס', 19.5.2013)

איך אפשר להסביר שדווקא בישראל יש פיתוחים טכנולוגיים רבים ותעוזה להתנסות בטכנולוגיות חדשות בתחום החקלאות, יותר מבמקומות אחרים בעולם?

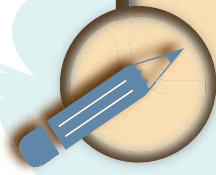
טל-07 6154 111

מאת: רות שוחט

ללא טלפון, נהנה את המרחב הפתוח ואת האוויר הצח.
 יחידים או משפחות נהנות מאוויר טהור וצבעוני.
 זהו מרחב טבעי ומלא חיים, המעיד על אורח חיים פשוט וטהור.
 יחידים או משפחות נהנות מאווריר טהור וצבעוני.
 יחידים או משפחות נהנות מאווריר טהור וצבעוני.

פגישת הארץ: לכסות הארץ ביער וחורש

צפו בסרטון 'ט"ו בשבט - חג שמח מקק"ל':

א. אילו תחושות עולות בכם כשאתם רואים את התמונות בשחור-לבן בתחילת הסרטון (נטיעות על גבי הרים קירחים בארץ ישראל) ואת התמונות הצבעוניות (הגדושות בירוק) בסופו של הסרטון?
ב. למה הכוונה במילים שבסוף הסרטון "ממשיכה לצבוע את ישראל בירוק"?
ג. האם זו מטרה שצריך לשאוף אליה, לדעתכם? מדוע?

עבודת אדמה

שיר הקפסה

את קפסה, את קפסתנו,

את גואלת אדמתנו,

את מרבה שדות בכפר,

איננות בניא, בקר.

ציץ-ציץ-ציץ! —

פרוטה דופקת,

פתחו לי! — בקול צופקת,

פתחו לי את האשנב,

בקרמים אהיה צנב.

— ואני אהיה שבֵּלֶת,

הנִוֹתֶנֶת קֶמַח סֵלֶת!

ואני — קורֵאָה שְׁנֵיָה —

בגָּנָה צִנְבָנִיָּה.

186

לפניכם צילום של עמוד מתוך ספר הלימוד 'חברי': ספר לימוד הקריאה והכתיבה לשנת הלימודים הראשונה' משנת 1965 (בהוצאת קרית ספר בע"מ, ירושלים). קראו את השיר המופיע בו:

- א. נסו לגלות על איזו קופסה מדובר, ומה הרקע לכתיבת השיר.
- ב. חשבו על סיבות אפשריות לנטיעת החורשות והיערות ברחבי הארץ.
- ג. איזו סיבה קרובה ביותר לליבכם?

הקופסה הכחולה- מסמליה של קק"ל, שימשה לאיסוף כספים וגם כלי חינוכי לרעיון רכישת אדמות ארץ ישראל ופיתוחן. יהודית גרעין-כל, מתוך האתר פיקיוויקי.

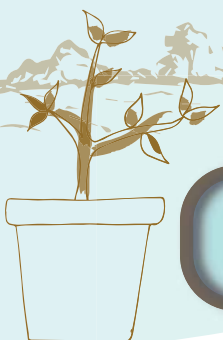
לארץ ישראל אקלים ומאפיינים ים-תיכוניים ומדבריים. ממילא אין בארץ ישראל יערות רבים, ואף יערות שהיו קיימים בעבר הרחוק, כדוגמת יער אשלים באזור השרון, נכחדו עם השנים. בשנים שקדמו לימי הציונות, לפני למעלה מ-150 שנה, הגיעו אל הארץ מתיישבים גרמנים נוצרים המכונים 'טמפלרים'. הם האמינו שאת הגאולה - התגלותו המחודשת של ישוע, על פי אמונתם - ניתן להשיג אך ורק באמצעות חיים ועבודה בארץ ישראל. כחלק מעבודת ההתיישבות שלהם, החלו הטמפלרים לטעת עצים וליצור חורש נטוע. העצים הראשונים שנטעו היו אורנים. מעט מאוחר יותר, כך על פי יומניהם של הטמפלרים, הם החלו לטעת עצי איקליפטוס כדי לייבש ביצות.

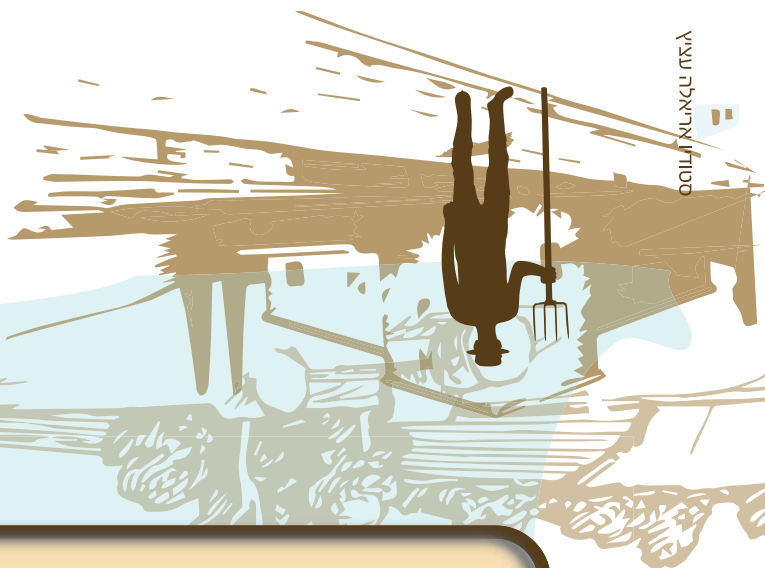
בעקבותיהם החלו גם פעילים ציוניים לטעת עצים מכל מיני סוגים. בשנת 1901 נוסדת הקרן הקיימת לישראל (קק"ל) כדי לאסוף כסף מיהודים ברחבי העולם, ובכסף זה לרכוש אדמות בארץ ישראל ולהכשיר אותן להתיישבות יהודית. במשך העשור הראשון לפעילותה מתחילה קק"ל לפעול גם בתחום הייעור - נטיעת עצי זית בחלקים שאינם נוחים להתיישבות. בשנת 1911 מבצעת קק"ל מהפכה בכל תחום הייעור - עצי הזית מוחלפים בעצי סרק, בעיקר אורנים. עם השנים מגבירה קק"ל את נטיעת העצים, ובמשך כמאה שנה היא פועלת לנטיעת למעלה ממאתיים מיליון עצים על שטח של כ-900,000 דונם! היום מהווים היערות כ-6% משטחה של מדינת ישראל.

בעקבות ביקורת על נטיעת עצים מסוג אחד, האורן, שאינו מתאים כל כך לארץ ישראל ואף פוגע במידה מסוימת במרקם החיים הטבעיים של היער הארץ ישראלי, שינתה קק"ל בשנים האחרונות את מדיניות נטיעת העצים שלה, וכיום היא נוטעת חורשים ויערות המורכבים מכמה סוגי עצים ושיחים, רבים מהם מקומיים.

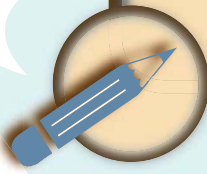

האם, לדעתכם, צריך להתערב בהתפתחות הטבעית של הארץ ולטעת בה עצים? מדוע?

'לימודי תולדות ישראל וארץ ישראל הם לימודי תולדות ישראל וארץ ישראל'
 'מטרתם היא להעניק למידע ולתודעה על תולדות ישראל וארץ ישראל'
 'למטרת זו יש להעניק למידע ולתודעה על תולדות ישראל וארץ ישראל'
 'למטרת זו יש להעניק למידע ולתודעה על תולדות ישראל וארץ ישראל'

כשרות בת"א: מצוות הטמנות באדמה

לפניכם מכתב שכתב רבי שלמה שמואל המכונה 'האדמו"ר מראדזין' (העיר בפולין שבה התגורר) לחסידיו שעלו לארץ ישראל. המכתב נשלח בשנת 1936, והוא מפרט כמה וכמה עניינים חשובים בשמירת תורה ומצוות: עניינים הקשורים בתפילה, עניינים הקשורים בקביעת עיתים לתורה, וכן חיזוק והדרכה על אודות שמירת המצוות התלויות בארץ (מצוות שעל פי התורה יש לקיים רק בארץ ישראל, למשל, מצוות השמיטה).

בשונה מרבנים רבים שהתנגדו לתנועה הציונית, חסידות ראדזין תמכה ברובה בתנועה הציונית, ויש מרבניה שהיו חברים בתנועת 'המזרחי' (תנועה פוליטית ציונית דתית).

עבודת אדמה

?

א. חשבו על מצבים בחייכם שבהם התאפשר לכם לעשות משהו שלא חשבתם שהוא אפשרי, או שלהורים ולסבים שלכם לא התאפשר מעולם.

ב. אילו תחושות ליוו אתכם באותם רגעים?

מצוות התלויות בארץ הן מצוות הקשורות בעבודת האדמה ועל פי התורה יש לקיים אותן רק בארץ ישראל. לדוגמה, את מצוות השמיטה מקיימים רק בארץ ישראל. במשך שנות הגלות הארוכות יהודים שעסקו בחקלאות לא שמרו על מרבית המצוות האלה, וגם היהודים המעטים שחיו בארץ ישראל לא הקפידו עליהן, משום שבאותם הימים היישוב היהודי בארץ ישראל התקיים בעיקר בארבע ערי הקודש, ולא עסק בחקלאות. בימי ראשית הציונות, לפני כ-140 שנה, החלו לקום מושבות שהתבססו על עבודת האדמה. במושבות שבהן היו המתישבים שומרי מסורת, ניערה החובה ההלכתית לשמור את המצוות התלויות בארץ.

- א.** נסו לחשוב אילו תחושות ליוו את אותם יהודים חקלאיים שומרי מסורת כשניתן להם לקיים את המצוות הקשורות בארץ.
- ב.** אילו חששות ליוו אותם, לדעתכם?

תיאור מרגש של התחושות שליוו את אותם שומרי מסורת באותם הימים מופיע בהקדמה לספר 'ערוך השולחן העתידי'. הספר נכתב שנים אחדות עוד קודם להקמת המושבות הראשונות, כשהמצוות התלויות בארץ עוד היו בגדר חלום בלבד, ולכן כינה אותו המחבר 'העתידי'. הרב מאיר ברלין כותב בהתרגשות בפתח הספר שהינה, מה שהיה רק לפני זמן קצר בגדר חזון עתידי הפך בימיו להיות הוויית חיים:

את הספרים האלה קרא הגאון המחבר בשם 'ערוך השולחן העתידי' ובכלל בזה דיני זרעים. כי בזמן כתיבת הספרים האלה לא נחשב כי נזכה בקרוב ליישוב יהודי גדול בארץ קודשנו ומשק יהודי של אחוזות ונחלות אשר יש בהן מן החובה ומן הזכות לקיים את המצוות הארציות [...] בירך המקום שזכינו לזה אשר מה שהיה לפני דור וחצי שיר לעתיד נעשה לנו ולבנינו חיים הווים.

(הרב מאיר ברלין, מתוך ההקדמה לספר 'ערוך השולחן העתידי' שכתב הרב יחיאל מיכל הלוי אפשטיין)

